

Univerzita Karlova, Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: Subjektivní hodnocení nežádoucích účinků antiepileptik u pacientů s epilepsií

Autor: Bc. et Bc. Jakub Žalud

Oponent: Doc. PhDr. Lenka Krámská, Ph.D.

PŘÍNOSNOST tématu, kterým se autor ve své diplomové práci zabývá, lze spatřovat především ve zkoumání subjektivního hodnocení nežádoucích účinků antiepileptik u pacientů s epilepsií, které je v našich podmínkách ojedinělé. Součástí výzkumu je i validizace české verze dotazníku LAEP (Liverpool Adverse Event Profile).

CÍLEM předložené práce je dle autora shrnutí dosavadních poznatků o subjektivním hodnocení nežádoucích účinků antiepileptik u pacientů s epilepsií a potvrzení existence tohoto vztahu mezi subjektivně prožívanými nežádoucími účinky antiepileptik, sociodemografickými, klinickými proměnnými, vybranými emočními poruchami a kvalitou života.

PO FORMÁLNÍ STRÁNCE předložená práce obsahuje 69 stran textu a 7 stran literárních odkazů. Práce je rozdělena do čtyř základních přehledových kapitol, které jsou doplněny souhrnem.

V TEORETICKÉ ČÁSTI autor vymezuje a definuje základní pojmy a problémové okruhy, na které zaměřuje svůj výzkum v praktické části práce. V úvodní kapitole se věnuje definici epilepsie, dopadu tohoto onemocnění na kvalitu života, kognici a poukazuje na některé duševní poruchy, které jsou komorbidní k epilepsii. Druhá kapitola poskytuje přehled farmakoterapie epilepsie. Ve třetí kapitole vymezuje především nežádoucí účinky antiepileptik, jejich klasifikaci a subjektivně vnímané prožitky z pohledu pacienta, přičemž se zaměřuje především na oblast kognice, afektivity a somatických projevů. Čtvrtá kapitola přináší metody měření subjektivních nežádoucích účinků antiepileptik.

V EMPIRICKÉ ČÁSTI autor standardním způsobem představuje výzkumný problém, cíle výzkumu, hypotézy a výzkumné otázky, použité metody a popis výzkumného souboru a metodologii sběru dat. Poté analyzuje výsledky použitých metod a empirických nálezů. Výsledná data jsou prezentována přehledně ve formě tabulek a grafů.

Výsledková část je přehledným souhrnem hlavních nálezů, které jsou opatřeny komentáři a odpověďmi na stanovené hypotézy. Dle výsledků vyplývá, že mezi sociodemografické faktory, které zvyšují pacientovo subjektivní vnímání nežádoucích účinků AED patří především vyšší věk, nižší vzdělání a ženské pohlaví. Mezi klinickými faktory byla statisticky signifikantní délka epilepsie. Konkrétní AED jako valproát, klonazepam, phenytoin a topiramát prokázaly statisticky signifikantní vztah k zvýšeným hodnotám v LAEP. Na základě výsledků autor předpokládá, že depresivita a úzkostnost ovlivňují subjektivně vnímané nežádoucí účinky AED a vnímanou kvalitu života. U polyterapie byl prokázán statisticky signifikantní vztah se subjektivně silněji prožívanými nežádoucími účinky AED, dále s vyšší úzkostností a depresivitou. Statisticky signifikantní se jevil i vliv většího množství AED na subjektivně vnímané nežádoucí účinky. Vztah mezi farmakorezistencí, druhem epilepsie, typem záchvatů a výsledky v dotazníku LAEP nebyl statisticky významný.

V stručné diskusní části jsou výsledky interpretovány a zároveň jsou kriticky popsány limity předložené práce.

Otázky pro obhajobu:

- Autor v diplomové práci zmiňuje důležitost edukace pacientů s epilepsií. Která psychoedukační doporučení by autor formuloval pro pacienty s epilepsií týkající se nežádoucích účinků farmakoterapie? A kdo by měl pacienta takto edukovat?
- Autor uvádí, že průměrná délka trvání epilepsie ve zkoumaném vzorku je 23 let, většina je na polyterapii, přičemž pouze 41 pacientů bylo farmakorezistentních. To znamená, že většina byla kompenzována? To příliš neodpovídá dalším údajím, že průměrný počet záchvatů za poslední měsíc byl 2. Lze tyto údaje objasnit?

CELKOVĚ lze říci, že autor předložil velmi kvalitní práci s přehledně zpracovanou teoretickou částí, která dokládá dobrou orientaci ve zkoumané problematice, dokáže formulovat výzkumné cíle a strukturovat je do jednotlivých hypotéz, poradil si s empirickým ověřením hypotéz, včetně statistického zpracování a interpretace získaných dat.

Z formálního hlediska práce splňuje kritéria kladená na diplomové práce. Po úspěšné obhajobě navrhuji hodnocení výborně.

V Praze dne 15.8.2019